

Paragraaf Toezicht en Verantwoording

Algemeen

Deze paragraaf beschrijft hoe we invulling geven aan toezicht & verantwoording over de onderwerpen toezichtinformatie, rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Naar deze onderwerpen wordt gestructureerd onderzoek verricht of verantwoording gegeven door verschillende actoren en kan schematisch als volgt worden weergegeven:

	Onderzoek door	Rapportage aan:	Op basis van:
Rechtmatigheid	rekenkamer accountant eigen organisatie	raad raad college	art. 182 Gw art. 213 Gw
Doelmatigheid	rekenkamer eigen organisatie	raad college	art. 182 Gw art. 213a Gw
Doeltreffendheid	rekenkamer eigen organisatie	raad college	art. 182 Gw art. 213a Gw
Toezichtinformatie	eigen organisatie	raad provincie	Verordening systematische toezichtinformatie provincie Utrecht

Landelijke ontwikkelingen accountantscontrole

Onder leiding van commissie Depla is in 2015 het rapport vernieuwing accountantscontrole gemeenten verschenen. Een van de adviezen uit het rapport is dat het college bij de jaarrekening een verklaring geeft waarin het college aangeeft rechtmatig te hebben gehandeld met betrekking tot de financiële Rijks en Europese wetgeving. Ook is in de verklaring opgenomen dat de toelichting op de verschillen tussen de begroting en jaarrekening accuraat is. De accountantscontrole kan worden beperkt tot de getrouw beeld verklaring bij de jaarrekening en bij de verklaring van het college. De accountant neemt dit onderdeel dan mee in zijn controle.

Naar verwachting zal de wetwijziging per 1 januari 2019 ingaan. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle. Deze gevolgen worden in beeld gebracht en met een plan van aanpak wordt ervoor gezorgd dat de gemeente Leusden klaar is voor deze wetwijziging.

ENSIA

ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit. Vanaf 2017 moeten gemeenten door middel van ENSIA elk jaar over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen verantwoording afleggen gebaseerd op de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten). Met ENSIA is ook de verantwoordingssystematiek over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Inkomen (SUWInet) samengevoegd en gestroomlijnd. Uitgangspunt is het horizontale verantwoordingsproces aan de gemeenteraad. Dit vormt de basis voor het verticale verantwoordingsproces aan de nationale partijen die een rol hebben in het toezicht op informatieveiligheid.

Op hoofdlijnen ziet het ENSIA-verantwoordingsproces er als volgt uit:

- ✚ jaarlijks wordt een zelfevaluatie informatieveiligheid uitgevoerd;
- ✚ het college stelt hierover een collegeverklaring op;
- ✚ een IT-auditor controleert de collegeverklaring en stelt een assurance-rapport op;
- ✚ het college rapporteert in een paragraaf van het jaarverslag over de informatieveiligheid;
- ✚ de gemeenteraad controleert de informatieveiligheid van de gemeente en stelt de jaarstukken vast.

Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand

Het onderzoek door de rekenkamer is gericht op de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid. Ofwel: heeft het beleid de gewenste resultaten opgeleverd en is dit tegen zo min mogelijk kosten tot stand gekomen? De rekenkamer kan ook de rechtmatigheid onderzoeken. Ten aanzien van de afgeronde onderzoeken geldt dat de rekenkamer na een periode van circa anderhalf à twee jaar nagaat hoe de aanbevelingen door de gemeente in praktijk zijn gebracht en welke uitwerking zij hebben. In de begroting is voor rekenkameronderzoek € 30.360 geraamd.

De auditcommissie van Leusden heeft de rekenkamercommissie verzocht om een onderzoek uit te voeren naar de risico's voor de gemeente Leusden in het kader van de drie decentralisaties in het sociaal domein. Het onderzoek zal eind 2017 starten en in 2018 zal de rekenkamer de resultaten van het onderzoek rapporteren aan de gemeenteraad.

Rechtmatigheid en accountantscontrole

Bij rechtmatigheid gaat het om het beantwoorden van de vraag of bij de uitvoering van beleid en taken aan wettelijke kaders en regelgeving wordt voldaan. Op het gebied van rechtmatigheid is eveneens de accountant actief. Deze toetst de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie. De raad stelt jaarlijks het controleprotocol met het bijhorende normenkader (alle relevante wet- en regelgeving) vast. Het normenkader fungeert als belangrijkste uitgangspunt voor de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant geeft jaarlijks door middel van de rechtmatigheidsverklaring een oordeel over de mate waarin de gemeente Leusden (financieel) rechtmatig handelt. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid baseert de accountant zich voor een belangrijk deel op de uitkomsten van de gemeentelijke verbijzonderde interne controle (VIC). In de begroting is € 42.500 geraamd voor accountantscontrole.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Het college verricht onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur op grond van artikel 213a van de Gemeentewet. In de Verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Leusden is bepaald dat bij dit 'zelfonderzoek' van het college naar het gevoerde bestuur het accent op de doelmatigheid wordt gelegd. Voor de uitvoering kiezen we voor de pragmatische insteek dat regulier te houden onderzoeken dan wel audits als collegeonderzoek worden aangemerkt. In de begroting zijn geen middelen geraamd voor onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid.

Interbestuurlijk Toezicht (IBT)

Interbestuurlijk toezicht is een wettelijke taak van de provincie waarbij zij toezicht houdt op de taakuitoefening door gemeenten. Het wettelijke uitgangspunt is dat de provincie voor alle beleidsterreinen de toezichthouder op gemeenten is met uitzondering van de terreinen waarop de provincie geen taken heeft. Het specifieke toezicht vormt hierop een uitzondering, waarbij met name het financieel toezicht integraal, op alle gemeentelijke domeinen, van toepassing is. De verantwoording van de toezichtgebieden worden in de begroting en de jaarrekening opgenomen. Het proces verloopt als volgt: In de jaarrekening worden de resultaten benoemd van de toezichtgebieden. De provincie beoordeelt of de gemeente het goed of slecht doet op de verschillende onderdelen. In de begroting die daarop volgt komen de verbeteracties aan de orde op die punten waarvan in rekening is gebleken dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie betreft de volgende toezichtgebieden:

Huisvesting Statushouders

Gemeenten geven uitvoering aan de wettelijke taak om verblijfsgerechtigden te huisvesten. In de halfjaarlijkse taakstelling wordt door het Rijk het aantal verblijfsgerechtigden vastgesteld dat in Leusden gehuisvest moet worden. De provincie monitort de resultaten vanuit haar toezichthoudende rol.

WABO (Bouwen en Milieu)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor uitvoering van toezicht en handhaving (Milieu en bouwen) en deugdelijke kwaliteit van het nalevingstoezicht. De provincie toetst of de wettelijk verplichte documenten, als basis voor het systematisch en programmatisch uitvoeren van toezicht en handhaving, aanwezig zijn. Het betreft hier onder andere een actueel beleidsplan, een jaarlijks uitvoeringsprogramma en een jaarverslag over de uitvoering van toezicht en handhaving in het voorgaande kalenderjaar. De provincie toetst niet de werkelijke uitvoering van toezicht en handhaving in de dagelijkse praktijk.

Ruimtelijke Ordening

De gemeenteraad stelt, ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente, een of meer structuurvisies en bestemmingsplannen vast. Door de provincie wordt getoetst of gemeenten actuele en gebiedsdekkende bestemmingsplannen hebben en of de gemeente bij deze bestemmingsplannen de algemene regels van het Rijk in acht neemt. En of in de bestemmingsplannen voldoende rekening wordt gehouden met de beheersing van risico's voor de veiligheid en gezondheid van mensen.

Erfgoedwet 2016

Ten aanzien van bescherming van archeologische waarden en monumenten is er toezicht op gemeentelijke ruimtelijke plannen en op vergunningverlening en handhaving. Het belangrijkste risico van inadequate uitvoering of borging van de wettelijke taken op dit gebied is het verloren gaan van onroerend cultureel erfgoed: cultuurhistorie, archeologie en monumenten. Door de provincie wordt getoetst of het erfgoedbelang afdoende is geborgd in de gemeentelijke bestemmingsplannen, de advisering door monumentencommissies goed functioneert en voldoende rekening wordt gehouden met archeologie in het vergunningetraject.

Archieftoezicht

Het doel van het toezicht op archief- en informatiebeheer is om te komen tot een betrouwbare informatievoorziening. Op een aantal terreinen voldoen we niet aan de wettelijke verplichtingen uit de Archiefwet. Aan de hand van de volgende verbeteracties streven we erna om op termijn wel te voldoen aan de gestelde verplichtingen:

- Actualiseren van de Archiefverordening en het Besluit Informatiebeheer. Dit is nodig omdat de meest recente versie dateert uit respectievelijk 1999 en 2005. Door de voortgaande digitalisering zijn er aanpassingen nodig in deze verordeningen. Dit is een vereiste voor de overgang naar volledig digitaal werken.
- Verbeteren van het duurzaam en toegankelijk digitaal informatie- en archiefbeheer door zaakgericht werken te (her-)introduceren en de (verdere) implementatie van een nieuw document management/archiefsysteem (Excellence) in de organisatie.
- Na afronding van de implementatie van Excellence een audit uitvoering op archiefwettelijke taken.
- Vaststellen welke afspraken de gemeente als opdrachtgever heeft gemaakt met haar verbonden partijen ten aanzien van het informatiebeheer en reparatie eventuele hiaten. Zorgen voor inbedding van informatiebeheer als vast aandachtspunt binnen de aansluitprocedure voor toekomstige verbonden partijen. Ervoor zorgen dat er vanuit de afdeling bedrijfsvoering regelmatig contact is met verbonden partijen over het informatiebeheer en het beheer van gemeentelijke archiefbescheiden.
- Documentbeleid opstellen i.s.m. met de BLPN gemeenten.
- Ontwikkelplan voor het team DIV opstellen gericht op de nieuwe rollen en taken binnen het digitaal informatiebeheer.
- In het nieuwe gemeentehuis zal geen archiefruimte meer aanwezig zijn. Daarom moeten we alle papieren archieven voor die tijd verwerken. We moeten onderzoeken wat de beste optie is voor de bouwvergunningen (= het grootste deel van het archief): overbrengen naar Archief Eemland of digitaliseren en officieel "vervangen".

Financieel toezicht

De provincie beoordeelt de gemeentelijke begroting aan de hand van het criterium "structureel en reëel evenwicht". De toezichthouder let er op dat de begroting materieel in evenwicht is: de structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten. Het financieel toezicht is een continue proces dat zich steeds meer kenmerkt door een risicogerichte aanpak. De begrotings- en jaarstukken die de gemeente indient worden niet losstaand beoordeeld, maar in samenhang met elkaar en vanuit een historisch besef. Dit betekent dat de begroting 2018 in evenwicht moet zijn en als dat niet zo is dient de meerjarenraming aannemelijk te maken, dat in de eerstvolgende jaren een structureel en reëel evenwicht tot stand zal worden gebracht. Daarnaast toetst de provincie ook of de jaarrekening in evenwicht is. Het financieel toezicht is in beginsel repressief (achteraf). Preventief toezicht komt alleen voor bij hoge uitzondering. Voor de jaren 2018-2021 zijn er overschotten geraamd. De jaarrekening 2016 had een overschot. Hiermee voldoen we aan de toetsingscriteria. Daarnaast is onze netto schuldpositie zeer laag en ons weerstandsvermogen op peil.

Met deze positie zal Leusden naar verwachting ook in 2018 voor repressief toezicht in aanmerking komen. Dit betekent dat we de begroting en begrotingswijzigingen direct kunnen uitvoeren zonder dat we afhankelijk zijn van de voorafgaande goedkeuring van Gedeputeerde Staten.